

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sobota, 27. avgust 2016 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v **izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

M 1 6 2 5 0 1 1 2 0 2

3/18

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Napišite vrsto prometa, ki je med industrijsko revolucijo doživljala največji razvoj.

(1 točka)

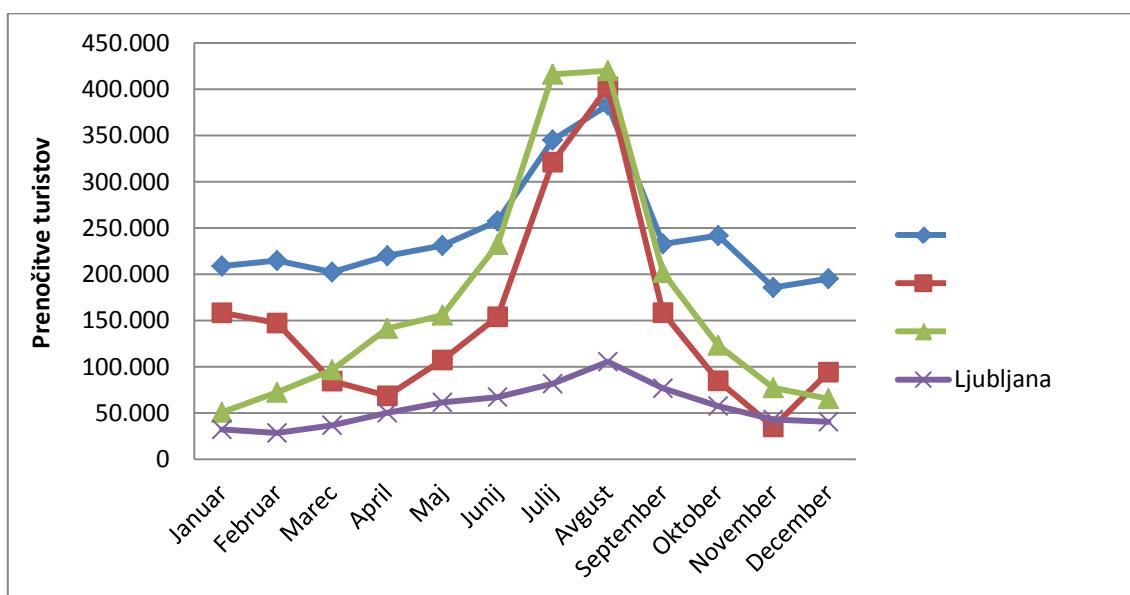
2. Napišite dve reliefni značilnosti Alpskih pokrajin z razvitim zimskim turizmom, ki privlačita turiste tudi v poletnih mesecih.

1 _____

2 _____

(2 točki)

3. Slika 1 prikazuje prenočitve turistov po vrstah turističnih krajev v Sloveniji. V vsaki vrstici preglednice obkrožite vrsto turističnih krajev, ki ustreza posamezni oznaki v legendi.

Slika 1

(Prirejeno po: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomska/21_gostinstvo_turizem/90_nastanitev_arhiv/02_21182_nastanitev_kraji_stara/02_21182_nastanitev_kraji_stara.asp. Pridobljeno: 27. 1. 2015.)

	Zdraviliški kraji	Gorski kraji	Obmorski kraji
	Zdraviliški kraji	Gorski kraji	Obmorski kraji

(2 točki)

4. Opišite dve prednosti in eno slabost predstavite turistične ponudbe na internetu v primerjavi z drugimi mediji.

Prednost:

1 _____

2 _____

Slabost: _____

(3 točke)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite, zakaj tuja vlaganja v turizem držav v razvoju ne prispevajo bolj k njihovemu gospodarskemu razvoju.

(2 točki)

Slovenija 1

6. Imenujte najmanjše slovensko povodje in opišite pojem razvodnica.

Povodje: _____

Opis: _____

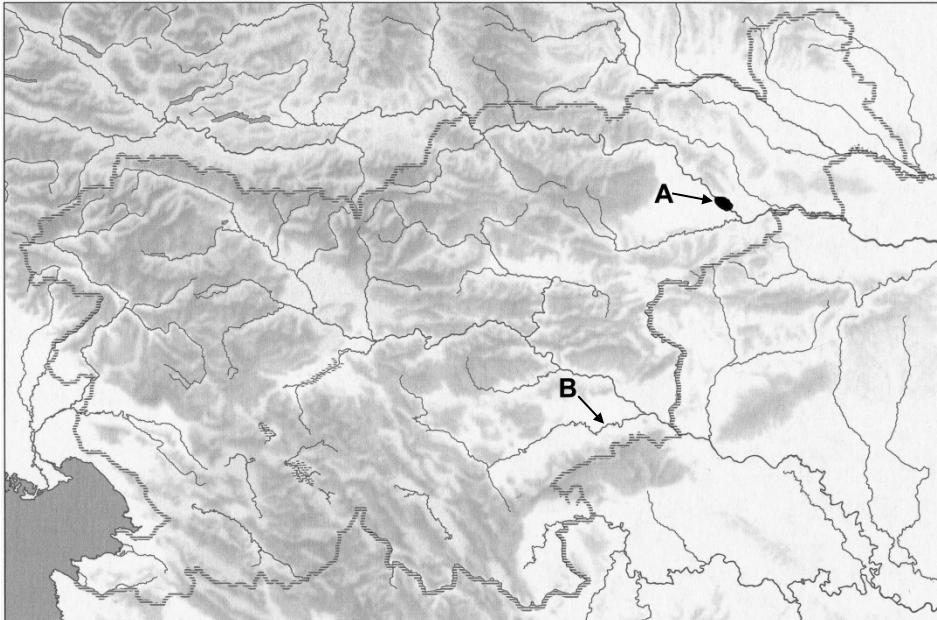
(2 točki)

7. Na črto pred vsako trditev napišite črko O, če trditev opisuje značilnosti prevladujočih podzemnih voda v Obpanonskih pokrajinah, ali črko D, če trditev opisuje značilnosti prevladujočih podzemnih voda v Dinarskokraških pokrajinah.

- V njih se hranijo naše največje zaloge pitne vode.
- Voda se nabira zlasti v sipkih kamninah.
- Pretakanje vode poteka počasi.

(2 točki)

8. Imenujte jezero, ki je na sliki 2 označeno s črko A, in opišite njegov nastanek.

Slika 2

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1, geografija za 3. letnik, delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

Jezero: _____

Opis: _____

(2 točki)

M 1 6 2 5 0 1 1 2 0 7

V sivo polje ne pišite.

9. Pojasnite vzrok za veliko poplavno ogroženost območja ob reki, ki je na sliki 2 v nalogi 8 označena s črko B.

(2 točki)

10. Slika 1 na barvni prilogi prikazuje onesnaženost slovenskih rek. Napišite kakovostni razred Kamniške Bistrice pri izlivu ter pojasnite razliko v kakovosti vode med zgornjim in spodnjim tokom te reke.

Kakovostni razred: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija 2

11. Preberite besedilo in imenujte prevladujočo vrsto selitev glede na čas trajanja.

Selitve so posledica dviga osebnega standarda in urejene cestne infrastrukture. Po podatkih Statističnega urada Slovenije je ob koncu leta 2013 delež aktivnih oseb, ki imajo prebivališče in delo v isti občini, znašal povprečno 49,4 %.

(1 točka)

12. Pomagajte si s sliko 2 na barvni prilogi in pred trditev napišite DA, če je pravilna, ali NE, če je napačna.

_____ V prvem desetletju 20. stoletja je bila v Sloveniji dosežena največja razlika med naravnim in selitvenim prirastom.

_____ V Sloveniji je šele po letu 1980 zaznan pozitiven migracijski saldo.

(2 točki)

13. Opišite tri vzroke za zniževanje rodnosti v Sloveniji.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

14. Pri trditvi obkrožite I, če velja samo za slovensko manjšino v Italiji, A, če velja samo za slovensko manjšino v Avstriji, in O, če velja za slovenski manjšini v obeh omenjenih državah.

I A O Največji delež avtohtonega prebivalstva se je ohranil v prometno bolj odmaknjениh in hribovskih območijih v bližini meje s Slovenijo.

I A O Zaradi reliefne zaprtosti doline v Julijskih Alpah in dolgoletne izoliranosti je narodnostna manjšina ohranila posebno narečje.

(2 točki)

M 1 6 2 5 0 1 1 2 0 9

15. Slika 3 na barvni prilogi prikazuje starostno piramido Slovenije za leto 2010 in projekcijo za leto 2060. Primerjajte delež prebivalcev v starostni skupini 0–4 let med obema pyramidama in izračunajte razliko. Opišite vzrok za spremembo deleža prebivalstva, starejšega od 65 let, med letoma 2010 in 2060 ter pojasnite gospodarsko posledico te spremembe.

Razlika: _____ %

Opis: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte planoto, ki je na sliki 4 na barvni prilogi označena s črko A, in dolino, ki je označena s črko B.

Planota (A): _____

Dolina (B): _____

(2 točki)

17. Preberite besedilo in napišite opisano reliefno obliko.

Najdemo jih v Alpskih pokrajinah. Ogromne skale, ki niso posledica podorov, ležijo ob vznožjih gora. Nekatere so uporabljene kot plezalne stene in imajo celo svoja imena.

Reliefna oblika: _____

(1 točka)

18. Kamninska sestava in današnja reliefna izoblikovanost Alp sta posledica delovanja različnih preoblikovalnih procesov v preteklosti. Za vsako geološko dobo opišite proces, ki je odločilno vplival na današnjo kamninsko sestavo ali reliefno podobo Alp.

Mezozoik: _____

Terciar: _____

Pleistocen: _____

(3 točke)

19. Na sliki 5 na barvni prilogi sta s črkama A in B označeni geološko različni pobočji Karavank. V vsaki vrstici preglednice označite z X, če trditev velja za pobočje, označeno s črko A, pobočje, označeno s črko B, ali za obe pobočji.

	A	B	A in B
Prevladujejo trde karbonatne kamnine.			
Kamnine so vododržne.			
Prisojno pobočje.			
Prevladujejo kamnine paleozojske starosti.			

(2 točki)

V sivo polje ne pišite.

20. Pozimi se nad Slovenijo občasno razširi sibirski anticiklon. Z opisom vzroka in posledice pojasnite njegov vpliv na obisk smučarskih središč.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Med naštetimi vodotoki obkrožite tistega, ki ne teče v Obsredozemskih pokrajinah.

Dragonja

Rinža

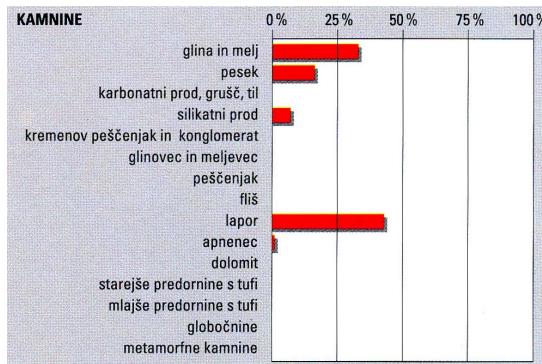
Rižana

Reka

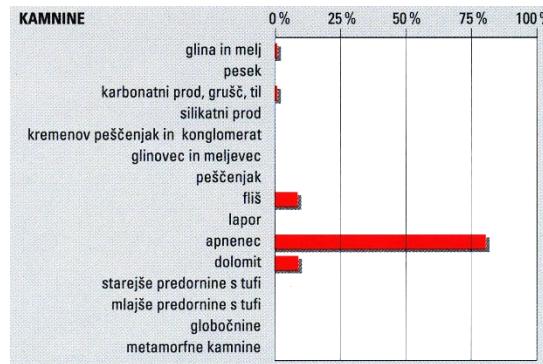
Soča

(1 točka)

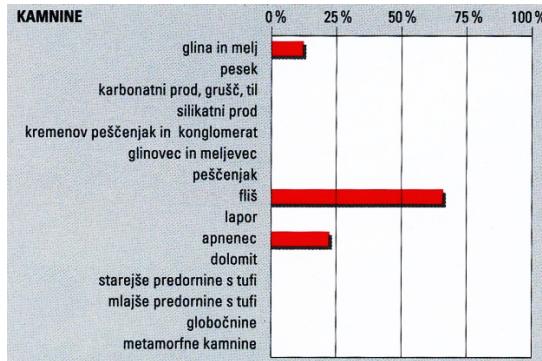
22. Slike 3, 4 in 5 prikazujejo kamninsko zgradbo treh različnih slovenskih pokrajin. Napišite številko slike, ki prikazuje kamninsko zgradbo Goriških brd, in imenujte prevladujočo osnovno reliefno obliko v Goriških brdih.

Slika 3

(Vir: Slovenija: pokrajina in ljudje, str. 580. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1999)

Slika 4

(Vir: Slovenija: pokrajina in ljudje, str. 236. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1999)

Slika 5

(Vir: Slovenija: pokrajina in ljudje, str. 212. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1999)

Slika: _____

Reliefna oblika: _____

(2 točki)

23. Obkrožite črki pred dvema napačnima trditvama o Obsredozemskih pokrajinah.
- A Za Kras je bilo v preteklosti značilno pogozdovanje, dandanes pa poteka ogozdovanje.
 - B Kmetijstvo Koprskih brd je usmerjeno v vinogradništvo in sadjarstvo, pojavlja se tudi oljkarstvo.
 - C Nova Gorica je edino univerzitetno mesto v Obsredozemskih pokrajinah.
 - D Gospodarski razvoj Kopra je spodbudila zgraditev dvotirne železniške proge.
 - E Brkini so gospodarsko manj razvito območje, zato se prebivalstvo v zadnjih desetletjih odseljuje.

(2 točki)

24. Opišite dva naravnogeografska vzroka za nerazširjenost vinogradništva v Brkinih v primerjavi s Koprskimi brdi.

1 _____

2 _____

(2 točki)

25. Imenujte Obsredozemsko pokrajino, ki jo opisuje besedilo, ter z opisom vzroka in posledice pojasnite en negativni okoljski učinek navedene vrste melioracij v pokrajini.

Pokrajino na severu obrobljata Trnovski gozd in Nanos, z zahoda pa vanjo vdirajo vplivi z morja. Ker so vodotoki v dolini poplavljali, so se naselja naslonila na severni in južni flišni rob doline. V osemdesetih letih 20. stoletja so na mokrotnih zemljiščih dna doline izvedli obsežne melioracije. Z melioracijami so osušili veliko kmetijskih zemljišč in jih spremenili v obsežnejše njivske površine. V redko kateri pokrajini v Sloveniji je zaradi teh posegov tako močno spremenjena raba tal in celotna pokrajinska podoba.

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2011: Slovenija 2, geografija za 4. letnik gimnazij, str. 71. Modrijan. Ljubljana)

Pokrajina: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

15/18

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

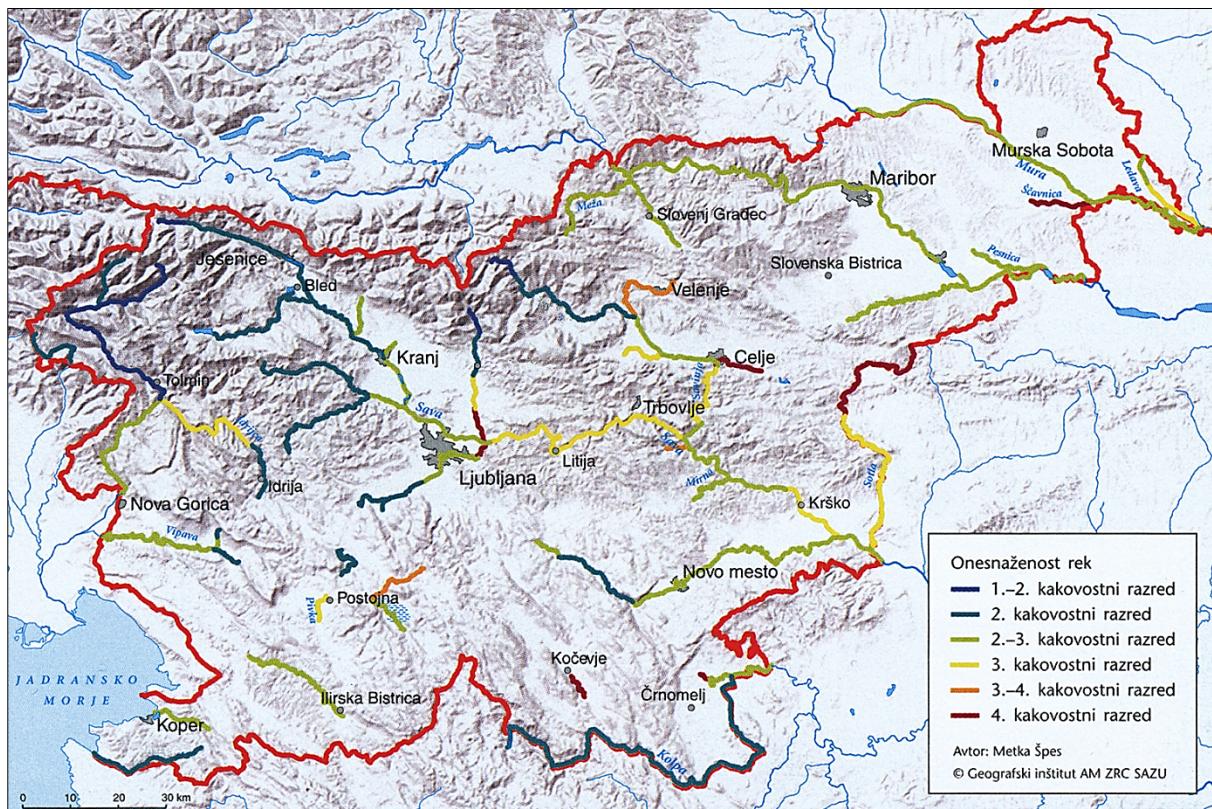

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 1

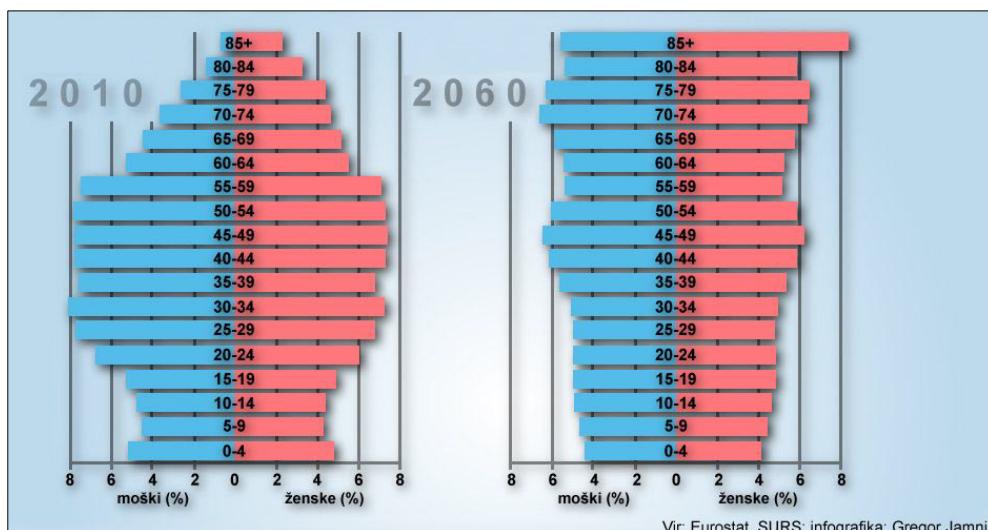
(Prirejeno po: <http://www.modrijan.si/slv/content/download/11515/128523/version/3/file/Onesna%C5%BEenost+slovenskih+rek.jpg>. Pridobljeno: 20. 1. 2015.)

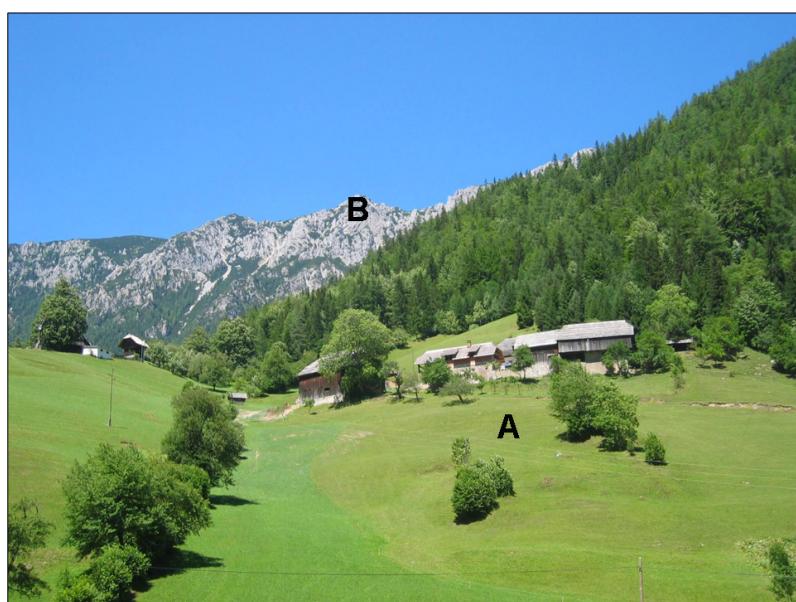
Slika 2

(Vir: Senegačnik, J., 2011: Slovenija 1, geografija za 3. letnik gimnazij, str. 64. Modrijan. Ljubljana)

Vir: M. Šircelj, Rodnost v Sloveniji, SURS, Ljubljana 2006

Slika 3(Prejeno po: http://siol.sdn.si/sn/img/13/284/635171236141508233_starostna_piramida_ras_starejsih_975.jpg. Pridobljeno: 2. 1. 2015.)**Slika 4**

(Prejeno po: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 233. Modrijan. Ljubljana)

Slika 5(Prejeno po: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Topla_\(dolina\)#mediaviewer/File:Topla-kmetija.JPG](http://sl.wikipedia.org/wiki/Topla_(dolina)#mediaviewer/File:Topla-kmetija.JPG). Pridobljeno: 20. 12. 2014.)